

Hannäs kyrka stängd

NT 2016-01-13

Åtvidaberg Hannäs kyrka har fått stängas efter problem med kondens och mögelangrepp på orgeln. Oklart när kyrkan kan öppnas igen.

– Kyrkan hålls stängd medan vi undersöker omfattningen och tar fram åtgärdsprogram, säger Birgitta Gahm, kanslichef i Åtvids pastorat.

Det var i början av december som synlig tillväxt av mögel i orgeln upptäcktes. Kyrkan stängdes omgående.

– Av säkerhetsskäl. Vi vill inte riskera att blåsa utmögelsporer i kyrkrummet.

Birgitta Gahm uppger att Hannäs kyrka under en lång rad av år haft problem med kondens. I takkonstruktionen saknas fuktspärrar, vilket lett till kondens på vinden.

– Det har hänt att det runnit ner i kyrkrummet, säger hon.

Under ett par år har mätningar av inomhusklimatet gjorts i kyrkan, men dessa har inte tidigare indikerat förekomst av mögel.

Under 2016 kommer pastoratet, med stöd av kyrkoantikvarisk ersättning, åtgärda generella problem på vinden i kyrkan. Sanering av orgeln ska vara möjlig, men det saknas i nuläget finansiering.

Birgitta Gahm kan i nuläget inte säga när kyrkan kan öppnas igen. Hon hoppas på besked om undersökningarna under mitten av januari. (Corren)

Lotta Willsäter

Jimmy öppnar ny butik i Falerum

Corren 2016-02-21

ÅTVIDABERG Jimmy Svensson var skoltrött. Han hoppade av nionde klass på Alléskolan, började svetsa, tröttnade, blev verkstadschef på ett annat företag, sa upp sig, och startade eget företag i Falerum.

– Jag kan ångra det ibland, att jag hoppade av skolan. Men det gick bara inte att fortsätta att plugga. Jag skolkade, rökte, fick IG i många ämnen, säger Jimmy.

Det är lunchtid på Sandelius Konditori och fullt med folk denna snöiga lördag. Jimmy tar en snus, skrattar och säger att han inte direkt var lärarnas drömpojke.

– Vissa kompisar kunde ju läsa engelskglosor en enda gång och så förstod de dem. Det hjälpte inte om jag så läste glosorna hundra gånger. De ville inte fastna och jag gav upp.

Han berättar att han körde kampsport ett tag, tränade karate flera gånger i veckan, var till och med i VM i Portugal. Där och då ångrade han att han inte hade pluggat glosor eftersom han knappt förstod engelska och bara kunde prata med andra svenskar.

Jimmys föräldrar blev inte jättegglada över beslutet att hoppa av skolan. Men de förstod. Som barn hade Jimmy ofta sett på när hans pappa meckade med bilar och motorcyklar. Pappan ordnade en praktikplats, som senare ledde till jobb, på ett företag där Jimmy svetsade och byggde oljekylare till skogs- och grävmaskiner. Jobbet gick, till skillnad från skolan, lätt. Lönen var låg, men Jimmy njöt ändå av att ha en lön och av att ha betydligt mer pengar än sina jämnåriga kompisar.

Men då Jimmy har astma blev det tillslut för jobbigt att dagligen andas in svetsröken. Så efter tre år på industrin sa Jimmy upp sig. Han fick jobb i Valdemarsvik, där han trivdes och stannade i flera år. Under de åren drömde han om att starta eget. Det verkade vara en sådan skön känsla att skapa något eget.

För två år sedan, under sin pappaledighet, startade Jimmy eget. Han har fått mycket hjälp med det praktiska som hör företag till, som pappersarbete och bokslut, av sin svärfar som är snickare.

– Utan min svärfar hade jag inte kommit så långt. Jag har hjälpt honom lite nu under vintern, för att få upp antal jobbtimmar. Det är inte högsäsong för min del eftersom man ju inte klipper gräs på vintern.

Att starta eget har gått över förväntan. Jimmy fick snabbt egna kunder. Nu har han köpt en lokal som ska renoveras i mars och stå klar under våren. Lokalen ligger precis utanför klädhuset i Falerum, i gamla Falerums bil & mek.

– Framöver skulle jag skulle gärna vilja anställa någon som har bra koll på bilfronten. Många saknar det i Falerum eftersom gamla Falerums bil & meks ägare gick i pension.

FAKTA

Jimmy Svensson

Ålder: 30 år.

Familj: Sambon Johanna och barnen Hugo, två år, och Selma, åtta månader. Två rottweilers.

Bor: I Fåfalla som ligger mellan Falerum och Valdemarsvik.

Gör: Driver företaget Falerum Motorservice. Reparerar och säljer små, handhållna skogs- och trädgårdsmaskiner som gräsklippare.

Tidigare: Har varit verkstadschef för Valdemarsviks Motorservice. Har också jobbat som svetsare.

Intressen: Fiske, vara i naturen, träna hundarna och lite kampsport, främst Kimura Shukokai Karate.

"Ta inte ifrån oss bussen"

Corren 2016-03-12

Läggs ner. I sommar stannar inte bussen i Hannäs längre. | Bilder: Lotta Willsäter

Bussen behövs. Lovisa Pettersson och Lina Svensson vill att Åtvidabergs och Valdemarsviks kommuner söker en gemensam lösning för att bevara busslinjen mellan orterna och underlätta för boende på landsbygden.

Försökt påverka. Lina Svensson har agerat på stormöten och ifrågasatt regionens beslutsunderlag.

ÅTVIDABERG I sommar klipps busslinjen mellan Åtvidaberg och Valdemarsvik av. Hannäs/Kvarnvik blir utan fast kollektivtrafik.

– Det ställer oss i en mycket tråkig situation, säger Lina Svensson uppgivet.

Hon bor i Hannäs. Barnen som går i ettan och fyran har sin skolgång i Västertryserums friskola, dit de åker med ytterligare fyra Hannäs barn med linje 535 och med busskort som friskolan betalar.

– Vi är själva uppvuxna med en liten skola och uppskattar småskaligheten.

Från hösten vet Lina Svensson inte hur familjen ska göra med skolgången.

Region Östergötland har beslutat att lägga ner delar av busslinje 535 mellan Åtvidaberg och Valdemarsvik. Med den nya tidtabellen trafikeras endast sträckan Åtvidaberg-Falerum.

– Vi har inga möjligheter att skjutsa barnen två mil till Västertryserum, säger Lina Svensson som driver ICA-butik i Sturefors och konstaterar att det är helt fel riktning för att kunna lämna och hämta barnen på vägen till och från arbetet.

Alternativet är att låta barnen börja i Åtvidabergs skolor, dit kommunen anvisar barnen från Hannäs/Kvarnvik, lockar inte även om kommunen står för skolskjutsen.

Corren träffar Lina Svensson på Hannäs fria förskola. En hel hop av barn leker i vårsolen.

– Vi har tappat invånare tidigare, men det har vänt. Vi har mycket småbarn i förskolan och flera barn är på gång. Många unga har valt att flytta hit, antingen har man köpt hus eller så hyr man.

En som är tämligen nyinflyttad är Lovisa Pettersson. Hon återvände till Hannäs med man och en dotter efter att ha bott i Valdemarsvik.

– Jag, liksom många andra vill ut på landet.

Nu är hon bekymrad över att kollektivtrafiken ska upphöra och över att dottern så småningom inte kommer kunna börja skola i Västertryserum.

– Jag har inget körkort och min man jobbar i Stockholm i veckorna.

Regionen kommer att erbjuda en ny slags kompletteringstrafik, så kallad närtrafik. Tanken är att trafiken förbeställas och gå på förmiddagar och sen eftermiddag/kväll.

– Vi kommer inte att kunna använda den för att få barnen till skolorna, suckar Lina.

Hon är luttrad. Som Hannäsbo och landsbygds kämpe har hon genom åren sett flera indragningar; bland annat skolan.

– Kommunen styr mycket, den har tagit bort mycket från oss.

Centern i Åtvidaberg har lämnat in en motion i frågan. Partiet vill att kommunen, tillsammans med Valdemarsviks kommun, diskuterar fram en lösning med Östgötatrafiken så att linje 535 kan fortsätta att användas i sin helhet, Åtvidaberg-Valdemarsvik.

Lotta Willsäter

Buss 535 kör sista turen i sommar

Corren 2016-05-04

ÅTVIDABERG Det blir inga extra pengar från kommunen för att rädda linjetrafik i Hannäs. I sommar läggs linje 535 ner.

Centern lämnade i oktober förra året in en motion om linje 535 mellan Åtvidaberg och Valdemarsvik.

Det var en reaktion på att region Östergötland skulle lägga ner linjen under sommaren 2016.

Centern ville att kommunen skulle utreda möjligheten att tillsammans med Valdemarsviks kommun diskutera fram en lösning för att bevara linjetrafiken i sin helhet.

Men, enligt kommunens utredning är Valdemarsviks kommun inte intresserad av att betala för att bevara busslinjen.

Inför kommunstyrelsens beslut idag om svar på motionen anges i beslutsunderlaget: "Åtvidabergs kommun saknar resurser för att finansiera busslinjen på egen hand".

– Det är också väldigt få som åkt med bussen, säger kommunalrådet Elisabet Edlund (S).

Kommunens utredning visar att det skulle kosta kommunen mellan 500 000 och 800 000 kronor att bevara samma turutbud som idag. Kostnaden för att bevara enbart sträckan Falerum– Hannäs skulle uppgå till 225 000 kronor.

Boende i Hannäs-Kvarnvik har opponerat sig mot en nedläggning av busslinjen. Linjetrafiken används bland annat av barn som åker till Västertryserums friskola.

Den närtrafik som region Östergötland ersätter den tidigare kompletteringstrafiken med, kommer inte att kunna användas för skolresor.

Kommunen påpekar i sin utredning att ansvaret för skolskjuts är ett kommunalt ansvar. Där busslinjer läggs ner är kommunen skyldig att erbjuda skolskjuts, i Åtvidaberg gäller det även för gymnasieelever.

Men rätten till skolskjuts gäller inte för de barn som valt att gå i skolor, som kommunen inte anvisat till.

Lotta Willsäter

Corren 2016-05-04

Nio nominerade till sockenpris

ÅTVIDABERG

Vem får årets sockenpris i Hannäs?

Varje år delar Hannäs sockenförening ut ett sockenpris. I år sker det vid Landsbygdens dag, som firas 2 juli.

Nio nomineringar till utmärkelsen har kommit in till föreningen. Dessa är Jörgen och Britt Askbrink, Håkan Thedvall, Anders Sjöström, butiken Idas syster Sophie, Ingegerd Carlsson, Eva Johansson, Maria Nilsson och Bror Ekström.

Elever drabbas när linjen läggs ner

NT 2016-06-21

Elever drabbas. Göran Karlsson från Tryserums friskola oroar sig över skolskjutsen. | Bild: Magnus Gustafson

Lantlig friskola. Tryserums friskola har funnits i 21 år och har 63 elever i förskoleklass till sjätteklass. | Bild: Magnus Gustafson

Valdemarsvik Tryserums friskola drabbas hårt när busslinjen 535, som går mellan Åtvidaberg och Valdemarsvik, läggs ner.

25 av skolans totalt 63 elever har åkt med busslinjen. Till hösten måste dessa elever hitta ett annat sätt att ta sig till skolan.

– Under de närmaste åren tror jag att föräldrarna kommer att ställa upp och skjutsa sina barn till skolan. Men det blir i så fall väldigt långa dagar för barnen. Och sedan kan det bli så att det klingar av och att vi tappar elevunderlaget, säger Göran Karlsson, styrelseledamot Tryserums friskola.

Orsaken till att busslinje 535 läggs ner är att det är för lite passagerare på sträckan.

– Som kollektivtrafik betraktat så är det absolut för lite underlag, säger Göran Gunnarsson (C), ordförande i trafik- och samhällsplaneringsnämnden i Region Östergötland.

Göran Karlsson uppger att han förgäves vänt sig till kommunen för att hitta en lösning.

– Kommunen har inte ansträngt sig alls för att lösa den här frågan, säger han.

Kommunstyrelsens ordförande, Erland Olauson (S), framhåller att kommunen inte har någon skyldighet att ordna skolskjuts till friskolor. Samtidigt är han öppen för att samarbeta med Tryserums friskola när det gäller skolskjuts.

– Det är bra om Tryserums friskola skickar in en förteckning över vad det är för barn och vilka sträckor de åker så kan vi se om vi kan samarbeta kring skolskjuts. Det finns också andra barn där ute som åker in till våra kommunala friskolor. Men det är något annat än att vi skulle gå in och subventionera skolskjuts till Tryserum, säger han.

Erland Olauson anser att kommunen gjort sitt bästa för att hitta en lösning.

– Jag meddelade redan i november eller december att jag är öppen för ett samarbete kring skolskjutsen, säger han.

Magnus Gustafson

Hägerstad slott till salu

Corren 2016-07-05

ÅTVIDABERG Brandhärjade Hägerstad slott i Hannäs är till salu. Bland spekulanterna finns de som vill bygga upp slottet igen.

En sen sommarkväll för fem år sedan gjorde sig ägarparet till Hägerstad slott redo att gå till sängs. Men en stickande röklukt från vinden ledde till en lång dramatisk natt.

Kan räddas? Hägerstad slott är svårt skadat efter flera bränder. Efter den sista, på nyårsdagen 2012 har slottet stått tomt. Nu ska det säljas. Bild: Sothebys International Realty

En kraftig brand rasade på vinden.

Räddningstjänsten lyckades rädda slottet och en ny renovering tog vid.

Men julhelgen samma år övertändes vinden igen. Släckningsarbetet blev extremt svårt.

I mellandagarna blossade ännu en brand upp. Vid en kontroll på nyårsdagen upptäcktes den sista, förödande branden.

Dåvarande räddningschefen Bho Eklund sa efteråt i Corren:

– Det är bara stommen kvar. Från utsidan ser slottet intakt ut, men det finns inget invändigt som håller ihop.

Sedan dess har slottet stått tomt och varit föremål för försäkringsjuridik. Nu har ägarna beslutat sig för att sälja.

Slottet från 1868, naturskönt och högt beläget på en udde i Vindommen, med tillhörande bostadsannex, arbetarebostäder, ladugård, bodar, uthus, sjöstuga och elva hektar mark erbjuds marknaden för 3,5 miljoner kronor.

Mäklaruppdraget har gått till Skeppsholmen Sothebys International Realty i Stockholm.

– Det är ett mycket speciellt objekt, säger Göran Heimer, transaktionsrådgivare på mäklarfirmen.

I annonsen omnämns slottsbyggnaden som sannolikt rivningsobjekt.

– Regn, fukt och köld har gjort sina skador, säger Göran Heimer.

Trots det har 50-talet spekulanter anmält intresse. Flera ska vara entreprenörer inom byggbranschen och har enligt Göran Heimer, uttryckt att man "sett värre renoveringsobjekt".

– Detta behöver inte betyda slutet för slottet. En ny era kan börja.

Göran Heimer uttrycker förhoppningar om att någon ska kunna ta sig an slottet.

– Det är inte fråga om renovering, utan om ombyggnad där man kanske bara bevarar fasaderna. Om man är i branschen, har resuserna och kan räkna hem det ekonomiskt så kan det vara möjligt.

Annonsen lades ut under förra veckan och orsakade i helgen tät trafik i området.

– Jag har pratat med grannar som berättar om värsta folkvandringen i helgen, säger Göran Heimer.

Hägerstad slott byggdes i slutet av 1860-talet av musikdirektör och brukspatron Hugo Beyer. Han hamnade kort därefter på obestånd, sålde slottet och flyttade till England.

Slottet har fungerat som hem för pensionerade lärarinnor och som alkoholistanstalt. I början av 1990-talet lades anstalten ner och slottet såldes som privatbostad.

Lotta Willsäter

Hon blev Årets Hannäsbo

NT 2016-07-04

Prisad. Eva Johansson tar emot priset "Årets Hannäsbo" av Jan Brolin. Bild: Privat

Valdemarsvik I samband med firandet av Landsbygdens dag den 2 juli, delades traditionsenligt diplom ut till Årets Hannäsbo.

Till mottagare 2016, hade Hannäs Sockenförening i år utsett Eva Johansson, på Evas Café, med följande motivering:

"För att hon har skapat Evas Café som en samlingspunkt för lokalbefolkningen och en välkomnade plats för besökare till orten".

I år firar Eva Johansson dessutom tioårsjubileum med Evas Café, som ligger i Holmbo vid Marias Hus.

Corren 2016-07-06

Belönas för god insats i Hannäs

ÅTVIDABERG
Eva Johansson, som driver Evas Café i Holmbo har fått ta emot utmärkelsen Årets Hannäsbo.

– Det är en ära, förstås, säger Eva Johansson.

Under landsbygdens dag i lördags tog hon emot Hannäs Sockenförenings utmärkelse med motiveringen "För att hon har skapat Evas Café som en samlingspunkt för lokalbefolkningen och en välkomnade plats för besökare till orten".

Det är tio år sedan Eva Johansson öppnade sitt café, som ligger intill butiken Marias Hus i Holmbo.

– Maria Nilsson frågade om jag inte skulle starta café. Jag har haft en sådan barndomsdröm, så jag sa ja.

Caféet är öppet året om, med undantag av januari, februari.

Utöver att baka allt som serveras och ha caféet öppet, håller Eva Johansson även i begravingar och minnesstunder.

– Många besökare uppskattar att det finns ett café här, säger hon.

Lotta Willsäter

Länstidningen 4 augusti 2016

En fint bevarad kulturmiljö

Christer Jonsson köpte i början av 1990-talet bostadsbyggnaden vid Wiaholms garvaregård. Med åren har det blivit köp av närliggande hus.

FALERUM (LT)

Byggnad för byggnad har köpts till och renoverats. Idag är miljön runt det gamla garveriet levande, vacker och framför allt räddad. Christer och Martin har lagt oräkneliga timmar på husen runt det gamla garveriet i Falerum.

I västra kanten av Falerum ligger Wiaholm. Man ser just inget av det från genomfartsvägen, väg 731, som går genom orten förrän man svängt in där. Miljön är oväntad och överraskar med de många äldre byggnaderna i fint skick, välvårdad tomtmiljö, ån och en genuin helhet.

Text och bild: BO BÄCKMAN

Fortsättning publicerad i papperstidningen 160805

Hägerstads slott är sålt

Corren 2016-08-11

Åtvidaberg Hägerstads slott är nu sålt. Enligt uppgifter till tidningen landade priset på 4 miljoner kronor. Men vem som köpt slottet är fortfarande hemligt.

– Vi måste prata med köparna och se om de vill gå ut med det, säger Helena Karnsund på Skeppsholmens fastighetsmäklari.

I annonsen som mäklarfirman gick ut med omnämndes slottsbyggnaden som ett sannolikt rivningsobjekt.

Stått tomt

Som vi tidigare berättat eldhärjades slottet för fem år sedan. Räddningstjänsten lyckades rädda slottet och en ny renovering tog vid. Men julhelgen samma år övertändes vinden igen. Släckningsarbetet blev extremt svårt. Sedan dess har slottet stått tomt och varit föremål för försäkringsjuridik. Ågarna beslutade sig för att sälja och nu är alltså affären klar. På mäklarfirman är man hemlighetsfull vem som tar över slottet:

– Vi brukar vänta tills vi går ut med namnet innan tillträdet är klart. Köpekontraktet är påskrivet, säger Göran Heimer transaktionsrådgivare på Skeppsholmens fastighetsmäklari.

Hägerstad slott är sålt. Bild: Sothebys International Realty

Utgångspriset på slottet var satt från början till 3,5 miljoner kronor och ska enligt uppgifter alltså landat på 4 miljoner kronor. Slottet från 1868 ligger naturskönt och högt beläget på en udde i Vindommen, med tillhörande bostadsannex, arbetarebostäder, ladugård, bodar, uthus, sjöstuga och elva hektar mark.

"Speciellt objekt"

Mäklaruppdraget har skötts av Skeppsholmen Sothebys International Realty i Stockholm.

– Det är ett mycket speciellt objekt, sade Göran Heimer, transaktionsrådgivare på mäklarfirmen i en tidigare intervju.

Totalt visade 50-spekulanter intresse för slottet. Hägerstad slott byggdes i slutet av 1860-talet av musikdirektör och brukspatron Hugo Beyer. Slottet har fungerat som hem för pensionerade lärarinnor och som alkoholistanstalt. I början av 1990-talet lades anstalten ner och slottet såldes som privatbostad.

Daniel Nilsson-Padilla

Gränsbygd som jobbar i motvind

NT 2016-08-25

Ledare NT:s ledarredaktion åkte till de södra delarna av Valdemarsviks kommun för att höra hur nedläggningen av busslinjer påverkar skolelever. Men det slutade med en större berättelse.

På en av vägarna mellan Valdemarsvik och Åtvidaberg står en ruin på en höjd, det är vad som finns kvar av Tryserums gamla kyrka. När en ny kyrka skulle byggas vid mitten av 1700-talet bestämde greve Gustav Horn som ägde det dominerande godset i området, Fågelvik, att den skulle flyttas. Anledningen var att avsevärt korta avståndet mellan Fågelvik och kyrkan.

Den nya kyrkan i Tryserum reser sig nu ganska ensamt över landskapet, mycket bebyggelse finns kvar i området där den gamla kyrkan låg.

Landsbygdens förutsättningar. Föräldrar har skaffat en minibuss för att ta barnen till skolan i Tryserum efter att busslinjen lagt ner, i dag kör Marina Ekström. Bild: Edvard Hollertz

Bredvid den nya kyrkobyggnaden ligger Tryserums friskola. Dit skjutsar nu föräldrar sina barn för terminens andra skoldag.

Även om scenen är vardaglig påminner situationen faktiskt lite om den när herren till Fågelvik flyttade kyrkan ungefär en mil västerut. Befolkningen här tvingas anpassa sig efter nya förutsättningar och de upplever inte att deras röster blir hörda.

Region Östergötlands beslut att lägga ner 28 olönsamma busslinjer på landsbygden slog mot den buss som 25 av skolans ungefär 60 elever kunde åka med. Linje 535 försvann mellan Falerum och Valdemarsvik. Och då eleverna i Tryserum går i en friskola erbjuds de inte per automatik kommunal skolskjuts.

En minibuss på skolans parkering har anlänt från Hannäs i sydöstra delen av Åtvidabergs kommun – en socken där många pendlar över kommungränsen för att jobba i Valdemarsvik som är den tätort som ligger närmast.

Föräldrarna från Hannäs ska turas om att köra bussen som införskaffats till skolstarten för att deras barn ska kunna fortsätta att gå i skola i Tryserum, Valdemarsviks kommun.

Den här morgonen har Marina Ekström kört. Hon förklarar varför de väljer att lägga tid och resurser på att köra barnen till Tryserum i stället för att skicka barnen till skola i Åtvidaberg kommun:

– Vi tycker om det småskaliga. De flesta av oss föräldrar som nu kör våra barn har gått i grundskola i Hannäs, när den fanns. Vi vet betydelsen av att gå i en byskola.

Hon fortsätter.

– Och i Hannäs har vi lärt oss att vi ofta arbetar i motvind. Det är lite som att vill vi något så gör vi det. Men just nu blåser det mycket motvind. Först lade Östgötatrafiken ner bussen till skolan. Sedan kom beskedet att Telia stänger ner kopparnätet nästa år, och många har varken fiber eller bra mobiltäckning.

Upplevelsen är att det är ett område som lätt hamnar mellan stolarna – det är gränsbygd. Tryserum och Hannäs socknarna tillhör Östergötlands län men Smålands landskap. Befolkningen läser Norrköpings Tidningar, Östgöta Correspondenten eller Västerviks-Tidningen. I stora delar av Hannäs socken är det närmare till Valdemarsvik än till det egna kommunhuset i Åtvidaberg, något som fick oväntade konsekvenser när busslinjen lades ner och ersattes av närtrafik. Många

av invånarna hänvisas av Östgötatrafiken att åka närtrafik till Valdemarsvik, ta buss till Norrköping, sedan tåg till Linköping och därefter buss eller tåg till Åtvidaberg om de ska till centralorten i den egna kommunen.

Något som förhoppningsvis kan ändras framöver. Östgötatrafikens trafikoperativa chef Mattias Näsström kommenterar per telefon den generella situationen:

– Närtrafiken har fått en bra start men vi är öppna för synpunkter och ser över den.

Att det genomförs större förändringar utan att det finns färdiga lösningar för vad som sedan sker verkar inte endast gälla kollektivtrafiken.

Efter att Telia meddelat att de lägger ner kopparnätet i området i maj nästa år har det uppstått en oro för om det kommer att finnas pålitlig telefoni och bredband. Ersättningen ska vara fibernät eller mobilt bredband. Men fibernätet är inte utbyggt på flera platser och mobiltäckningen är dålig. En som är aktiv i fiberfrågan är Astrid-Marie Jonsson som driver lanthandeln i Kvarnvik, Hannäs, och är politiker för Centerpartiet i Åtvidaberg.

När Astrid-Marie Jonsson först söks i lanthandeln är hon inte där, i stället är Marina Ekström som körde minibussen till skolan i Tryserum på plats för att hämta mat till förskolan i Hannäs. Efter att hon har gjort det ska hon åka vidare till jobbet, i kväll kan hon jobba ikapp för att hon börjat sent.

Det framstår som en bygd som kanske mer än andra bygger på ideella krafter. Föreningslivet är aktivt. Längs med vägarna skyltas det till många småföretag. Samtidigt säger Marina Ekström innan hon åker vidare med minibussen:

– Det känns lite som att vi är i ett svart hål här.

Astrid-Marie Jonsson träffas sedan på gårdsplanen hemma. Bara några hundra meter därifrån går kommungränsen mellan Valdemarsvik och Åtvidaberg.

Hon förklarar att det finns en gemenskap och ett stort stöd för lokala verksamheter bland lokalbefolkningen, men de upplever inte att de har något stöd utifrån. Samhället hjälper inte till, säger hon. Men det är inte bidrag hon efterlyser utan smidighet. Närtrafiken och nedläggningen av telefonnätet är exempel där förändringar genomförs utan att någon annan fungerande lösning presenteras.

Och nedläggningen av bussen tycker hon är märklig då det gjordes en skatteväxling för några år sedan. Kommunala skatteintäkter flyttades till regionen för att Östgötatrafiken fullt ut skulle sköta trafiken som kommunerna tidigare betalat för. Nu dras linjer in men skattepengarna stannar.

Resultatet av nedläggningarna av bussarna tror Astrid-Marie Jonsson kan värderas på flera sätt. Hon säger att det är viktigt hur man upplever barndomen. Är det positiva minnen flyttar man ofta tillbaka till platsen där man växte upp. Har barndomen varit jobbig gör man det inte. Dåliga kommunikationer till skolan kan därför få mer långtgående konsekvenser än de direkt synliga, menar hon.

Ett annat exempel på hur nedläggningen av busslinjerna slår finns också i samma trakt.

En lantbrukare som gav invandrare arbetspraktik byggde verksamheten på att bussen gick. Nu är framtiden för arbetsträningen osäker då närtrafiken upplevs fungera dåligt. Dessutom gäller inte Östgötatrafikens periodkort i närtrafiken vilket har resulterat i att lantbrukaren själv har betalt för praktikanternas resor, vilket blir 90 kronor per person och dag.

I Tryserum och Hannäs blir det tydligt hur olika politiska mål motverkar varandra. De politiska kraven på resurshushållning i Östgötatrafiken och Telia slår mot en levande landsbygd, företagande, integration och enkla jobb. Och tyvärr verkar konsekvenserna av att samhällets resurser sakta försvinner från landsbygden inte lyftas tydligt i relation till andra utpekade mål. Vad betyder det långsiktigt att områden förlorar möjligheter till kommunikation? Oavsett om det är med buss eller fast telefoni.

Att många av landsbygdens barn och ungdomar, särskilt om de går på friskolor eller gymnasium, får det svårare att ta sig till skolan höjer det tröskeln till att skaffa sig en utbildning och att bosätta sig på andra platser än i städerna.

Slående är att ingen av personerna som har intervjuats, namngivna eller ej i texten, vill föra fram att det är synd om dem. Snarare märks en frustration över utvecklingen på landsbygden. Utmärkande verkar vara att de som bor på landsbygden faktiskt ser konsekvenserna i lokalsamhället av exempelvis bussnedläggningar och hotet att koppartråden ska klippas. Och det som förloras är sådant som inte syns i trafikstatistiken.

Det kan vara huset i byn som står tomt, granntjejen som inte läser vidare, företaget som inte vågar investera eller flyktingen med uppehållstillstånd som inte tar sig till jobbpraktiken.

Kanske gör det att beslutsfattare och drabbade inte riktigt förstår varandra. Kanske är det därför människor i södra Östergötlands gränsbygd känner att de arbetar i motvind – de som bestämmer ser inte vad de ser.

Edvard Hollertz

Kristendomen var ny

Länstidningen 2016-09-01

HANNÄS

Redan på 1100-talet fanns en kyrka här. Den ersattes på 1400-talet av den som idag finns kvar som ruin då den i sin tur under 1800-talet ersatts av den kyrka som idag finns i Hannäs. Det är en plats värd att besöka.

Den omnämns vanligen som ruinen av Hannäs äldsta kyrka men det finns källor som räknar den som ruinen av Åtvidabergs äldsta kyrka.

Kyrkan är numera en ruin och det finns bara en handfull gravmarkeringar.

Text och bild: BO BÄCKMAN

En av Åtvids 25 naturpärlor

Länstidningen 2016-09-15

HANNÄS

Naturreseptatet Hägerstad slotts ekhage räknas till de viktigaste ekområdena i länet. 25 nationellt och nio regionalt rödlistade arter lever här. Med många fornlämningar på platsen ger reservatet även en naturupplevelse kryddad med historia.

Länstidningen berättade nyligen om Hästenäs kyrkskog som ett exempel på alla de härliga naturreseptat och naturupplevelser som finns i kommunen. En annan sorts naturreseptat är Hägerstad slotts ekhage vid Hannäs.

Text och bild: BO BÄCKMAN

Länstidningen Jordbrukaren 15 september 2016

Välbesökta småbrukardagar

RUMMA

Under Östgötadagarna hölls småbrukardagar på Rumma Finnbygget. Det var välbesökt och det kom både utställare och besökare från hela länet. Den trevliga atmosfären förstärktes av dragspelaren Sune Johansson.

Sune Johansson har spelat dragspel i 75 år. Bredvid honom sitter hans käresta från ungdomen, Solveig Thegerström. De återfann varandra för några år sedan.

Östgötadagarna är ett sällsynt gott tillfälle att verkligen få se vad länets landsbygd erbjuder och har. Många från de stora och eller etablerade besöksmålen till enskilda mindre gårdar öppnar sina dörrar. En av dessa mindre gårdar var Rumma Finnbygget där Småbrukardagarna hölls.

Vid gården var det marknad. Det hördes dragspelsmusik. Stämningen kändes gemytlig och varm. Hästar fanns i de närliggande hagarna, ankor fanns i en hage inne på tomten och hönsen var både i och utanför hönsgården, de får gå som de vill.

Hundarna såg med upphöjt lugnt på besökarna och katterna sov i något hörn eller passade på att äta medan kommersen och mötena mellan människorna pågick. Barnen kunde klappa kaniner eller åka en tur på traktorvagn om de inte gick på skattjakt, red eller gjorde något annat kul. Besökare fikade eller åt en våffla eller pratade med varandra.

Man hade utlovat hantverksprodukter, sång och musik, ponnyridning, skattjakt, lotteri, loppis, kaffeservering, varmkorv med mera och det var ett förvånande stort utbud på gården.

Till det här kom även att ordföranden i Småbrukarna, Stefan Thorslund, sålde saker från sin samling i Långserum och dessutom spontant ordnat ett eget lotteri.

Inom kort stod det också klart att man hade besökare och utställare från nästan hela länet. De kom från bygden men även från orter som Åtvidaberg, Björsäter, Linköping, Boxholm, Ringarum och Ödeshög.

Det som verkligen var en behållning var alla trevliga möten där man ofta naturligt delade med sig av vem man är och gör. En av dessa var mannen vid dragspelet, Sune Johansson som har en repertoar som spänner över de flesta musikgenrer. Under dagen var det emellanåt sång till musiken framförd av Gudrun Thorslund och Kicki Bruno.

– Jag har spelat sedan jag var tio år, berättade Sune. Nästa gång fyller jag 86. Han har alltså spelat i 75 år och kanske lite till för när Sune tänker efter var han nog faktiskt bara åtta år när han började spela.

– Det är bättre att inte ta till mer än man är säker på så vi säger att jag var tio. Jag sa till min pappa att jag ville bli dragspelare på heltid men det var inte så bra betalt. På fyrtioalet fick man fem kronor för att spela en kväll. Mer var det inte.

Bredvid Sune satt Solveig Thegerström, hans käresta. Mellan Sune och Solveig fanns det starka känslor när de var sexton sjutton år. Verkligheten hade andra planer. För åtta år sedan träffades de på nytt och deras lycka kan man inte ta miste på. Namnet Solveig för gärna tankarna till Norge och det finns goda skäl.

– Mamma kom från Norge och min pappa var svensk, berättar Solveig. Min farmor kom från Belgien. Jag själv kommer från Södra Finnskoga i Värmland och bodde senast i Karlstad. Nu bor jag sedan några år i Västervik.

Berättelsen om hur Solveigs mamma och pappa träffades är en sådan där som man annars bara läser om. Pappan ägnade sig i sin ungdom åt skomakeri och var verksam vid norska gränsen. Solveigs mamma lämnade in ett par skor till honom men hämtade dem inte själv utan genom en pojke som fick vara bud.

När han frågade vad det kostade hade Solveigs pappa svarat att det inget kostade men att ”Jag vill ha en puss”, och det fick han uppenbarligen senare av Solveigs mamma.

Flera andra möten med berättelser ut livet, mycket trevlig atmosfär, ett stort utbud för barn och vuxna, ja, så här trevligt hade man i år på Småbrukardagarna i Rumma.

Text och bild: BO BÄCKMAN

Buss börjar gå till friskolan i Tryserum

NT 2016-09-23

Valdemarsvik

För de föräldrar som fått skjutsa sina barn till Tryserums friskola, efter att linje 535 lades ner, finns det nu glada besked. Skolan har upphandlat tjänsten av Ringarums buss.

– Det känns jättebra. Framför allt för att det förenklar vardagen för alla vårdnadshavare, säger Camilla Andersson, rektor på skolan.

Från och med den tredje oktober kommer Ringarums buss att trafikera sträckan Hannäs – Tryserum, ungefär samma sträcka som linje 535 tog.

Camilla Andersson, rektor på Tryserums friskola. Bild: Anne-Marie Karlsson

– Eftersom det kommer att finnas platser över på bussen finns det möjlighet för privatpersoner, till exempel gymnasieelever, att åka med mot någon form av ersättning, säger Camilla Andersson.

För skolan innebär det här en betydligt större kostnad än då de kunde erbjuda Östgötatrafikens busskort. Då betalade de runt 120 000 kronor per år, att jämföra med 700 000–800 000 kronor i upphandlingen med Ringarums buss. Trots att skolan nu tvingas ta av skolpengen till detta anser Camilla Andersson att det är värt det.

– Nu har föräldrarna skjutsat i några veckor och alla har ju inte möjlighet till det. Vi vill att alla barn ska ha samma förutsättningar. Eftersom vi ligger som vi gör måste vi lösa det så att vi får hit elever även fortsättningsvis.

Louise Åsenheim

98-åriga Siri syr kläder till barn i Sri Lanka

Siri Karlsson (från Björklund mellan Hannäs och Kvarnvik) syr varje dag. Över 2000 klänningar har det blivit. Foto: Shekar Amin

Många tänker kanske att livet på ålderdomshemmet innebär vila och lugn och ro. Men för 98-åriga Siri Karlsson i Åtvidaberg var det först på hemmet som hennes passion för sömnad utvecklades.

Det var först när Siri gick i pension som hon på riktigt fick leva ut sin passion för sömnad. Hon kontaktade den ideella Sri Lanka-föreningens loppis för att fråga om de var intresserade av att ta med sig handsydda klänningar till barnhemmet som föreningen driver i Sri Lanka.

– Det är så roligt att sy söta klänningar åt barn som inget har. Jag vill inte lämna klänningarna efter mig utan jag vill att de skulle komma till nytta, säger Siri Karlsson.

Över 2000 klänningar

Eftersom Siri Karlsson sytt barnklänningar sedan 65-årsålder, har det genom årens lopp hunnit bli en del, närmare bestämt, 2000 klänningar.

– Ibland förvånas jag över hur jag kunnat hinna med så mycket, men det är ju många år mellan 65 till 98 år, och jag har ju alltid varit ivrig, säger hon.

Startade efter tsunamin

Sri Lanka-föreningens loppis startades i samband med tsunamin i området 2004 för att hjälpa till i förödelsen som katastrofen lämnade efter sig. 2007 fortsatte man engagemanget för Sri Lanka och startade ett dagcenter för funktionsnedsatta barn.

Speciellt för barnen

Och det är dessa barn som får njuta av Siri Karlssons handsydda klänningar. En av dem som själv åker för att å föreningens vägnar skänka saker till barnhemmet är Carl-Anders Lundgren.

Carl-Anders Lundgren från Sri Lanka-föreningen ser till att klänningarna kommer fram till barnen.

– Klänningarna är väldigt speciella för de här barnen, att det här är saker från en gammal tant långt långt borta på andra sidan jorden, säger han.

Underjordisk grotta får nytt liv

Frederik Vyncke VD Rockan
Data Center Foto: SVT

I ett berggrum vid Hannäs utanför Åtvidaberg byggs nu en datacentral upp som kommer att bli en av landets säkraste. De köpte jätteanläggningen av försvaret för 1,7 miljoner kronor och bygger nu sin verksamhet inne i berget.

Serverhallen kommer att dra mer ström än hela Åtvidabergs kommun, men egna

generatorer ska se till så att anläggningen aldrig kan drabbas av strömavbrott. Det kan också bli en växthusanläggning i närheten för att ta hand om överskottsvärmen.

Vakter vaktar

Vi får bara filma små delar av anläggningen. Vi får följa med och titta men inte filma på de våningar som det byggs konferensrum, biosalong, gym, kommandocentral, reservkraftsmaskiner, fläktsystemet och annat som är hemligt. Det är första och sista gången vi får filma i berget, sen är det bara kunder och personal som kommer att släppas förbi vakterna.

– Tanken är att vi ska bli ett skyddsobjekt på sikt också, vilket innebär att vakterna får bära vapen till exempel, säger Frederik Vyncke, VD för Rockan datacenter.

Militärens namn på det hemliga berggrummet var Rockan och det namnet har man behållt.

Företag från hela världen

Den stora kostnaden har varit att få bort fukten från berggrummet, men sedan det är gjort är det en utmärkt plats för dataservrar, med bergets temperatur och säkerhet. Här kommer företag från hela världen att ha sina dataservrar. Intresset har varit stort på grund av Sveriges låga elpriser.

– Tänk dig att det finns 60 000 servrar här inne, det kommer låta ganska mycket, säger Frederik Vyncke.

Frederik Vyncke tror att ett 40-50-tal personer kan komma att jobba på anläggningen. Tony magnusson, datastudent från Linköping, är en av dem som redan fått jobb här 60 meter under jord.

– Jag tror att det här kommer bli jättebra, säger han.

Carl Bruno Tersmeden

Publicerad: 24 november 2016 10.00